

**12. Kalkınma Planı ve İnsan Hakları Eylem Planı Gereği
Adalet Bakanlığı-HEGEM Vakfı Ortaklığı ve
27 Devlet Üniversitesi iş birliği ile,**

**“İNSAN HAKLARI, ŞİDDET ÖNLEME VE SOSYAL ARABULUCULUK
BİLİNCİNİ GÜÇLENDİRİCİ ETKİN SAHA AKTÖRLERİ YETİŞTİRİLMESİ
SEFERBERLİĞİ: 2024- 2034”**

ULUSLARARASI SERTİFİKA PROGRAMLARI

Türkiye’de ilk defa
Yerel Yönetimler eksenli olarak ve
Yerel Dinamiklerin gücü ile

“AİLE TEMELLİ ARABULUCULUK”

“YEMİNLİ SOSYAL ARABULUCULUK”

“YEMİNLİ ŞİDDET ÖNLEME DANIŞMANLIĞI”

“İNSAN HAKLARI DANIŞMANLIĞI”

YEREL DEMOKRASİ AKADEMİSİ

“Bizden Bize Hizmet- Biz Bize Adalet”

“KAMU GÖREVLİLERİNDEN ADALET, dostlarımızdan sadakat ve parasını ödediğimiz kimselerden mal veya hizmet temini bekleriz. Bu beklentiler karşılanmadığında sadece üzölmekle kalmayız, AYNI ZAMANDA KENDİMİZİ İHANETE UĞRAMIŞ HİSSEDERİZ.”
(Judith N. SHKLAR)

HEGEM: ŞİDDETLE MÜCADELENİN 41. YILI

“BİZ-BİZE ADALET”

Sosyal dokuyu güçlendirmek için,
Güçlü insan hakları bilinci için,
Şiddetle etkin mücadele için,
“BİZ-BİZE ADALET” için,

Her mahalleye 10 sosyal arabulucu

PROJE ÖZETİ

Bu proje, İnsan Hakları Eylem Planı ve Cumhurbaşkanlığı 2021/9 Genelgesi gereği Adalet Bakanlığı-HEGEM Vakfı ortaklığı ile başlatılmış; 2022-2023 yıllarında pilot iller çalışmaları sonucunda yaklaşık 5 bin kişi koordinatör üniversiteler üzerinden, “yeminli sosyal arabulucu” ve “yeminli şiddet önleme danışmanı” olarak mezun edilmiştir. Pilot iller saha çalışmaları döneminde, yürütülen proje faaliyetleriyle ilgili **Bakanlıklar, Valilikler, Üniversiteler tarafından, on binlerce kuruluşa, milyonlarca kamu çalışanına ulaşan resmi yazılar yazılmıştır.**

Üst politika belgelerimizde (Kalkınma Planları, İnsan Hakları Eylem Planları) insan hakları ve şiddetle mücadele bağlamında çok sayıda anlatım/hüküm yer alsa da, şiddetin önlenmesi ve bağlı ekseninde sosyal arabuluculuk modelinin hayata geçirilmesi ortaya çıkan acil ihtiyaçlar nedeniyle yeni bir üst yapıyı ve çok sektörlü, çok disiplinli bir anlayışla yeni paradigmaların hayata geçirilmesini zorunlu kılmaktadır.

Şiddetle mücadele yetmez, şiddeti daha ortaya çıkmadan aile, okul ve diğer sosyal alanlarda önlemeyi sağlayacak sosyal politikaların hayata geçirilmesine ihtiyaç vardır. Bunun ilk adımı şiddeti sosyolojik bir olgu olarak doğru anlamak, doğru tanımlamaktır. Bu anlama ve tanımlama; evrensel, felsefi, ahlaki, kültürel, eğitsel, hukuksal, psikolojik, siyasal ve gündelik yaşam boyutunu kapsayıcı olmalıdır.

Bu bilgi dosyasında ortaya konduğu üzere, üst politika belgeleri hükümlerine uygun olarak, “İnsan Hakları, Şiddet Önleme ve Sosyal Arabuluculuk” temalı bir hizmet birliği ve materyal havuzu oluşturulmuştur. Şiddetle Mücadelesinin 41. yılında HEGEM; Bakanlıklarla, 27 Devlet Üniversitesiyle, Valiliklerle, STK’larla ve diğer paydaş kurum kuruluşlarla 10’ar yıllık iş birliği sözleşmeleri imzalamış bulunmaktadır.

Adalet Bakanlığı-HEGEM Vakfı ortaklığı ile oluşturulan bu güçlü akademik yapı ile Türkiye’de ilk defa, “Aile Temelli Arabuluculuk”, “Okul Merkezli Arabuluculuk”, “Yerel Yönetimler Eksenli Sosyal Arabuluculuk”, “İş Hayatından Sosyal Arabuluculuk”, “Spor Alanlarında Sosyal Arabuluculuk”, “İnsan Hakları ve Şiddet Önleme Danışmanlığı” programlarından toplumsal ihtiyaca uygun saha aktörleri yetiştirilmektedir.

“İnsan Hakları”, “Şiddet Önleme” ve “Sosyal Arabulucuk” kavramlarını, birbirlerini bütünleyen olgular olarak ele alan bir yaklaşımla, şiddeti önleme yönünde etkin sosyal politikalar geliştirebilir, uygulayabilir ve başarılı olabiliriz. Batı ülkelerinde her tür şiddet önleme ve arabuluculuk uygulama çalışmaları daha çok STK’lar, Yerel Yönetimler ve Akademiler iş birliği ile yürütülmektedir.

Şiddeti önlemede yerel dinamiklerin gücünün hizmet modeline eklenmesi çok önemlidir. Zira, yerel yönetimler, devletle aile arasında en önemli ara kurumlardır. Bu dosyada bilgi paylaşımında bulunulan sosyal politika faaliyetlerinin yukarıda anılan bağlamda karşılığı ise, illerde ve büyük ilçelerde olmak üzere insani hayat sorunları için yeni ve etkin hizmet modellerinin bir seferberlik anlayışı ile hayata geçirilmesidir.

Gelinen çağda ve ülkemiz şartlarında tüm kurumlar ve tüm sosyal gruplar şiddetle etkin mücadele adına daha fazlasına yapmak zorundadırlar. “2024-2034 İnsan Hakları, Şiddet Önleme ve Sosyal Arabuluculuk Bağlamında Hizmet Seferberliği” ülkemiz için önemli bir fırsattır; önem ve değerini siyasilerin, bürokratların, Üniversitelerin çok iyi anlaması ve gereğini acilen yerine getirmesi kamu yararı adına önem taşımaktadır.

PROJE YÜRÜTME KURULU

Mehmet ERSOY (Vali)

HEGEM Mütevelli Heyeti Başkanı

Hüseyin AKSOY (Eskişehir Valisi)

Proje Yüksek İstişare Kurulu Başkanı

Hikmet Yıldırım CELKAN (Prof. Dr.)

Proje Akademik Sektörler Baş Danışmanı

Osman KAYMAK (Vali-Mülkiye Başmüfettişi)

Proje Resmi Kurumlar Genel Koordinatörü

Nebi ÇELİK (Cumhurbaşkanlığı S ve BB)

Sektörler Genel Müdürü, Proje Danışmanı

Hakan ÖZTATAR (Adalet Bak. Ge.n Md.)

Proje Yürütme ve Mevzuat Danışmanı

Fethi Fahri KAYA (ME Bakanlığı)

Yükseköğretim ve YDE Genel Müdürü

Mustafa KARACA (Prof. Dr.)

Proje Genel Koordinatörü

Yahya M. KESKİN (Prof. Dr.)

Saha Çalışmaları Koordinatörü

Gül Sultan ÖZEREN (Doç. Dr.)

Saha Çalışmaları Koordinatörü

Mustafa TAMER (Doç. Dr.-Vali)

Yerel Yönetimler Danışmanı

İrfan DEMİRÖZ (Vali Yard.)

Proje Sektörler Danışmanı

Murat DURU (Kaymakam)

Proje Strateji Danışmanı

Sezgin AÇIKALIN (Prof. Dr.)

Proje Akademik Danışmanı

Vahap ÖZPOLAT (Prof. Dr.)

Proje Akademik Danışmanı

Sevda MUTLU (Prof. Dr.)

Yürütme Kurulu Üyesi

Ömer KUL (Prof. Dr.)

Yürütme Kurulu Üyesi

Ali ÇAĞLAR (Prof. Dr.)

Proje Akademik Danışmanı

Zahir KIZMAZ (Prof. Dr.)

Proje Akademik Danışmanı

Sezai ÖZÇELİK (Prof. Dr.)

Proje Akademik Danışmanı

Şevki KOLUKISA (Prof. Dr.)

Proje Akademik Danışmanı

Mehmet TEYFUR (Prof. Dr.)

Proje Akademik Danışmanı

Abdullah MERT (Doç. Dr.)

Proje Akademik Danışmanı

Öner SOLAK (Dr.)

Yürütme Kurulu Üyesi

Ahmet KÜLEKÇİ (KGK)

Ulusal Medya Danışmanı

Meltem TEMURER (Av. Arb.)

Proje Hukuk İşleri Danışmanı

Dursun YASSIKAYA (Av. Arb.)

Proje Hukuk İşleri Danışmanı

1. GİRİŞ

“Bireylerin, insan olmak nedeniyle sahip olduğu hakları ve başkalarının haklarına zarar vermeme sorumlulukları vardır.” ilkesi, hukuk devletinin temelini oluşturur. “Haklar ve sorumluluklar” dengesinin tesisi bütün toplumların en önemli sorunlarından biridir. Bütün olumlu ileri teknolojik gelişmelere rağmen 21. yüzyılda da bireylerin ve insan gruplarının insan hakları ihtiyacı, güvenlik ihtiyacı azalmadı; aksine, kişiler arası ve gruplar arası anlaşmazlıklar, çatışmalar gündelik yaşam için giderek artan risk kaynağına dönüştü.

“İnsan Hakları, Şiddetle Mücadele ve Sosyal Arabuluculuk Bilincini Güçlendirme Bağlamında Etkin Saha Aktörleri Yetiştirilmesi Seferberliği: 2024-2034” HEGEM Vakfınca yürütülen, illerin sosyal risk haritaları verilerine göre planlandı ve çok sayıda paydaş kurum iş birliği ile yürürlüğe kondu. İngilizler STK’ları, **“sosyal ve çevresel değişimin kalbi”** olarak nitelendirir. Gerçekten de **STK’lar ve “Yerel Yönetimler” için önemli olan; halkın ihtiyaç duyduğu konularda doğru hizmetin yerinde ve zamanında yapılabilmesidir.**

Kentin esenliği, yerelin güvenliği, yan yana, iç içe yaşayan insan gruplarının hangi risklerle karşı karşıya olduğunu bilmekle; olası risklere karşı önleyici ve koruyucu tedbirler geliştirmekle sağlanabilir. Bu bağlamda merkezi hükümetlerin planlama, hizmet yürütme ve riskleri önleme tedbirlerine ilaveten yerel yönetimlerin de **“çağdaş sosyal belediyecilik”** felsefeleri ekseninde hayata dokunan hizmet modellerine günümüz dünyasında daha fazla ihtiyaç vardır. Yerel Yönetimlerce, kentlerinin **“çok sektörlü ve çok disiplinli sosyal risk haritaları”** oluşturulması konusunda sorumluluk alınmalı; bilimsel araştırmalarla elde edilen risk analiz verilerine göre yerel hizmet modelleri hayata geçirmelidir.

Adalet, sadece adliye koridorlarında aranan ya da dağıtılan bir hak arayışı değildir. Adalet, bütün gündelik yaşam alanlarında hissedilen, yaşanan ya da mahrumluğu hissedilen hayat dengesidir. Adaletin eksikliği, dahası kaybı, adaletsizliği ortaya çıkarır. Adaletsizliğin göstergesi sadece birilerinin hakkına, malına, varlığına, canına saldırı değil, aksine daha çok bütün bu anomi durumlarının doğmasına sebep olan yetkililerin hizmet ihmalleridir.

Yaklaşık yüzyıldır gelişmiş ülkelerden başlamak üzere, bütün dünyada kadınların ve çocukların şiddetten korunmalarına yönelik yeni yasal ve sosyal önlemler alınmaya başlanmıştır. Ancak ABD’nde, 1980’li yıllarda kadınları şiddete karşı korumaya yönelik olarak mevzuatlarına yeni kanunlar eklendi ise de ilk uygulamalarda zorluklar yaşandı; fazla başarı elde edilemedi. Kadınları koruma amaçlı başlatılan yasal süreçlerin işleyişinde, güvenlik ve adalet görevlilerinin şiddet/istismar/mağduriyet konularında yeterli bilgilerle donatılmış olmamaları birçok uygulama sorunlarına yol açtı. Kadına yönelik şiddet olayı yaşanan ve kadının polisi aradığı çok sayıda olayda, güvenlik güçleri zamanında olay yerine ulaşmış olsa da **“ya çifte gözaltı” ile geri dönüldü** veya yaşanan şiddet olaylarının beşte birinden fazlasında göz altına alınıp götürülenler sadece kadınlar oldu. Yapılan bilimsel araştırmalarla tespit edildi ki, polis olay evine vardığında sakin bir adam ve **adama saldırı halinde bir kadınla** karşılaşılıyor; kadını göz altına alıyordu. ABD’nde bu durum **karşısında birincil saldırgan yasaları** yürürlüğe kondu; güvenlik güçleri ve ilgili adli personelin şiddeti anlama-önleme eğitimlerinden geçirilmelerine karar verildi. Günümüzde, kişinin eşine fiziksel saldırıda bulunması yasalara aykırıdır. Ne yazık ki eşine saldıranların ne gibi müeyyide ile karşılaşacağı kentten kente, ilçeden ilçeye, hatta karakoldan karakola bile değişebilir. Dolayısıyla, kendini var olan hukuk sistemi ile korumaya çalışan kadın, işleyişin tutarlılığına güvenmeyebilir.

Yurttaşların haklarıyla ilgili, kamu kuruluşlarının kendilerine neler sunabileceği konusunda etkin bilgilendirme yapılarına ihtiyaç var. **ÖZELLİKLE kadın ve çocuklarla ilgili** pozitif ayrımcılık yasalarını özellikle kadınlar lehine uygulayacak tüm kamu görevlilerinin, **“Yeminli İnsan Hakları Danışmanlığı”, “Yeminli Şiddet Önleme Danışmanlığı”, “Yeminli Sosyal Arabuluculuk”** temalı, etkin ve sistematik eğitimlerine ihtiyaç vardır.

12. KALKINMA PLANINDAN ÖNEMLİ BAZI MADDELER ŞÖYLEDİR;

MADDE: 918.5. “Soruşturma-kovuşturma öncesi alternatif çözüm yolları geliştirilecektir.”

MADDE: 723.1. “Aile içi şiddeti ortaya çıkaran temel unsurlar belirlenerek önleyici mekanizmaları artırmaya yönelik kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler ile STK’ların iş birliğiyle bütüncül çalışmalar yürütülecektir.”

MADDE: 738.2. “Erken çocukluk döneminden başlamak üzere çocuklara ve ebeveynlerine ihmal, istismar ve şiddet konularında farkındalık eğitimleri verilecek, çocukların yaşam becerileri güçlendirilecektir.”

MADDE: 738.3. “Çocuklarla çalışan profesyonellerin ihmal, istismar ve şiddeti tespit etme ve gerekli yönlendirmeyi yapma gücünü artırmaya yönelik programlar düzenlenecektir.”

MADDE: 746.12. “Ülkemizin geliştirilebilecek alanlarında çalışmalar üretmek üzere ilgili kamu kurum ve kuruluşları, STK’lar, üniversite ve özel sektör ile gençleri bir araya getiren yönetim modelleri geliştirilecektir.”

MADDE: 918. “Yargının iş yükünün hafifletilmesinde ve uyuşmazlıkların daha kısa sürede çözülmesinde önemli olan alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemleri geliştirilecektir.”

MADDE: 918. 4. “İhtiyari arabuluculuk uygulamalarının etkinliği artırılacaktır.”

2. SOSYAL ARABULUCULUK

Sosyal arabuluculuk, bütün insanlık tarihinin en eski ve de en önemli anlaşmazlık/çatışma çözme yollarından birisidir. En çok da aile eksenindeki ve akraba içi sorunların çözümünde kullanılmıştır. Uyuşmazlıkların, anlaşmazlıkların henüz adli dava konusu olmadan dostane yollarla hallini, Batı dünyası "Alternatif Uyuşmazlık Çözümü" olarak adlandırmakta, özellikle son 30 yıldır Kanada ve Avrupa Birliği Ülkeleri özellikle iki binli yıllarda bu bağlamdaki uygulamaları tüm kurumlarında yaygınlaştırmaya çalışmaktadır. Avrupa Birliği ilgili komisyon ve komitelerinde alınan kararlarda, kişiler arası uyuşmazlıkların üçüncü bir kişi veya kişilerce, dostane müdahalesiyle çözülmesini öngören çabaların, bireyler için "en elverişli sonuçları doğuracağı" vurgusu yapılmaktadır.

Özellikle ihtilafli tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebildikleri “özel haklar alanındaki uyuşmazlıkların” müzakere ile veya bir arabulucu hakemliğinde ele alınarak çözümü en faydalı yoldur. *Dostane uyuşmazlık çözüm yolları, kamusal bir merci (bir mahkeme) olmaksızın, anlaşmazlık yaşayan kişilerin gönüllü olarak hakemliğini kabul ettikleri tarafsız/yetkili kişi ya da kişilerce uzlaştırılmasından ibarettir.*

"Adaletin Etkinliği Hakkında Uzmanlar Komitesi" tarafından kabul edilen raporda ‘arabuluculuk’ terimi, bir uyuşmazlığın dostane yollarla çözümü için çalışan üçüncü kişinin, her türlü (uzlaştırma da dahil olmak üzere) ve uyuşmazlığın her aşamasındaki (yargı sürecinin içinde veya dışında) faaliyetini kapsayacak şekilde kullanılmıştır. Böylece arabuluculuk, tarafları bağlayıcı bir karar verilmesiyle sonuçlanan resmî nitelikli dava yolu, tahkim ve her türlü dostane anlaşma biçiminden ayrılmaktadır. Bu “işlevsel” tanımla, üye ülkelerin kendi iç hukuklarında bulunan terminolojik farklılıklar giderilmiştir.”

"Arabuluculuk hizmetinin (ücretli veya ücretsiz olarak) toplumca tedarik edilmesi hâlinde, taraflar arabuluculuk için herhangi bir masraf yapmayacaklardır. Uyuşmazlığın niteliğine bağlı olarak, arabulucular genel bir yeterliliğe sahip olabilecekleri gibi, mevcut uyuşmazlık hakkında özel bir uzmanlığa sahip kişiler de olabilirler."

"Arabuluculuk sadece, bir uyuşmazlığın mahkeme önüne taşınmadan önce başvuru bir usul değildir. Arabuluculuk süreci sonunda bir uzlaşmaya, tarafsız bir üçüncü kişinin katılımı olsun veya olmasın, tarafların doğrudan katılımı ile müzakere vasıtasıyla da ulaşılabilir. Müzakere en temel uyuşmazlık çözüm yolu olup, tarafların uyuşmazlık çözüm süreci/şekli üzerinde tam bir kontrole sahipliğini sağlar."

Fransa, Kent Sorunları Bakanı Bartolone'nin

“Sosyal Arabuluculuk Sempozyumu” (Paris 2000) açılış konuşması:

“Günümüzde Fransa'daki sosyal arabulucuların sayısı bilinemeyecek kadar fazladır. Sosyal arabuluculuk günlük hayattaki somut problemlere cevaben doğmuştur. Bu problemler ülkeden ülkeye değişse de, çoğu Avrupa ülkesi için benzer anlaşmazlıklar sorun olarak yaşanmaktadır. Bazı sorunlar şehir hayatı ile ve özellikle de işsizlik, ekonomik sorunlarla boğuşan kesimler arasındaki gerilimlerin yüksek olduğu yoksul ve yoksun bölgelerle ilgilidir. Fransa ve Belçika’da yerel güvenlik sözleşmeleri ile “sosyal arabuluculuk” toplumsal gerilimlerin azaltılması ve şiddetin önlenmesi için alınan önemli çözüm önlemlerinden biridir. Gündelik yaşamı sorunları için sosyal arabuluculuk birçok alanda gerekmektedir; kamusal alanlarda, üniversitelerde, okullarda, sosyal hizmet sağlayan alanlarda, hastanelerde, işyerlerinde ...vb. Bu toplantıyla, Avrupa Birliği ülkelerinin sosyal arabuluculuk uygulamaları ve uygulamalardan elde ettikleri deneyimlerinin paylaşılması ve **sosyal arabuluculuk uygulamalarının şiddet/suç önleme amaçlı kullanımına dair geniş bir anlayış geliştirilmesi** hedeflenmektedir.”

Sosyal Belediyecilik hizmet felsefesi; insan hakları, daha güvenli bir kent, ortak şehir kültürü, uzlaştırıcılık, dayanışmacılık ve birlikte gelişme anlayışı üzerine kurulmalıdır. Eğitsel, psiko-sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif hizmetlerin gündelik yaşam ihtiyaçlarına göre çeşitlenmesi ve bu hizmetlerin etkinliğinin artırılmasında yerel yönetimler “Merkezi Hükümet Hizmetleri” alanında yaşanabilecek eksiklikleri telafi edebilir. Bu bağlamda, CUMHURBAŞKANLIĞI 2023/16 sayılı Genelgesi bazı hükümleri şöyledir;

MADDE: 4. “Şiddetle mücadelede aktifi rol alan kurumlar başta olmak üzere tüm kamu kurum ve kuruluşları tarafından kamu personelinin şiddetle mücadeleye ilişkin bilgi ve farkındalığının artırılmasına yönelik çalışmaların yürütülmesine devam edilecektir.”

MADDE: 5. “Şiddetle topyekûn mücadele etmeye yönelik toplumsal farkındalık ve duyarlılığı artırmak üzere eğitim ve bilinçlendirme çalışmaları yapılmaya devam edilecektir.”

MADDE: 10. “Yerel düzeyde şiddetle mücadelede koordinasyon ve iş birliğinin sağlanması için Valiler, Kaymakamlar tarafından gerekli tedbirler alınacaktır.” ifadelerine yer verilmiştir.

3. AİLE EKSENİ SOSYAL ARABULUCULUK

“Aile Türk toplumunun temelidir ve eşler arasında eşitliğe dayanır. Devlet, ailenin huzur ve refahı ile özellikle ananın ve çocukların korunması ve ailenin planlanmasının öğretimi ile uygulanmasını sağlamak için gerekli tedbirleri alır, teşkilatı kurar.” (Türkiye Cumhuriyeti Anayasası Madde 41.)

‘Günümüzde aile yalnızca medeni kanunun ilgili hükümlerine uygun olarak kurulmuş bir birlik değil, aynı zamanda sosyal haklarla donatılmış bir anayasal kuruluştur. Her aile ait olduğu kültürün değerleriyle yaşar ve bu değerlerin yaşatılmasına katkıda bulunur.’

Gündelik yaşam sosyolojisi ekseninde bakıldığında, kişiler arası anlaşmazlık ve çatışmalar çok büyük oranda aile eksenli özellik taşırlar. Adalet İstatistiklerine göre, sadece 2023 yılı içinde Cumhuriyet Başsavcılıklarında soruşturma evresi açık dosya sayısının 12 milyon 724 bin 908 ve bu dosyalarda yer alan şüpheli sayısının 16 milyon olduğunu görürüz.

İcra-iflas dahil Türk Adalet Sistemindeki açık dosya sayısının 2024 yılı başında 64 milyonu aştığını görüyoruz. Adaletle yansıyan olaylarda kim haklı kim haksız yargısal bir konudur; ancak, sosyal ve insani boyutta, **“bu olayların acaba yüzde kaçını adli aşamaya gelmeden müzakere ve arabuluculukla (dostane çözüm yöntemleriyle) önlenbilirdi” konusu, insani ve ahlaki açıdan yargı boyutundan daha az önemli değildir.**

Aile eksenli temel sorunlar daha çok eşler arasında, çocuklarla anne babaları arasında, kardeşler arasında ve aile bireyleri ile anne ya da babanın akrabaları arasında yaşanan anlaşmazlıklardır. Ancak, aile bireyleri ile komşular, ilişki ve iletişim içinde olunulan kişi ve diğer aileler, aile bireyleri ile hizmet alınan ya da verilen kişiler, aile bireylerinin çalıştıkları işyerlerinde ki diğer kişi veya yöneticilerle ortaya çıkan anlaşmazlıklar, çocukların okullarında veya sosyo-kültürel-sportif faaliyet ortamlarından getirdikleri sorunlar da aile eksenli özelliktedir. Öyleyse bütün bu sayılanlar ve benzer kişiler arası anlaşmazlık ve çatışma konuları aile eksenli özelliktedirler.

Aile eksenli anlaşmazlık ve çatışmaların daha ortaya çıktığı anda, ihtilaflar büyümeden müzakere ve arabuluculuk yoluyla önlenmesi öncelikle bir kültür, bir hayat felsefesi ve anlayış meselesidir. Böylesi bir kültür ancak eğitim yoluyla kazanılabilir. Öncelikle bu program hedefi olarak öngörülen “arabulucu aktörlerin yetiştirilmesi” stratejik öneme sahiptir. Yetiştirilecek bu saha aktörleri, ailede, okulda, işyerinde, mahallede, sitede, akraba çevresinde anlaşmazlık ve çatışma konularını dostane yollarla çözüme kavuşturma görevlerini yürüteceklerdir.

Özellikle aile içi anlaşmazlıkların müzakere ve arabuluculuk yöntemiyle çözülme gayreti ister başarılı olsun ister bazı olaylarda olmasın çocuklar için bir olumlu sosyalleşme fırsatı ve de doğal eğitimi sağlayacaktır. Aile içinde ve aile ekseninde kazanılan inanç, tutum ve davranış kalıpları genellikle nesilden nesile aktarılarak kültürleşir.

Aile eksenli arabuluculuk psikoloji, sosyoloji, insan hakları bağlamında hukuk, felsefe ve daha çok sosyal psikoloji bilgilerinden karma olarak yararlanma anlayışıyla yapılandırılmış çok disiplinli bir eğitim programını gerektirir. Aile arabuluculuğu, toplumun ihtiyaçlarına, talep edenlerin beklenti düzeylerine göre iyi yapılandırılmalı, her duruma özgü, evrensel ve yerel özellikleri bilerek bu ihtiyacı etkin bir şekilde karşılayacak özel uzmanlar yetiştirmelidir. Aile Temelli İleri Arabuluculuk, İnsan Hakları yanında sosyal normlar bağlamında hareket eder ve bu misyonu edinir.

Aileyi güçlendirmek, ailenin güvenliğini, aile bireylerinin esenlik ve mutluluğunu arttırmak bütün Devlet kurumlarının, yerel yönetimlerin, STK'ların öncelikli işidir. Bölgelerin, illerin, ilçelerin çıkartılacak çok disiplinli bilimsel sosyal risk haritalarına göre Mülki Amirler, Yerel Yöneticiler, Üniversiteler, STK'lar elbirliği ile “Aile Eksenli Arabuluculuk” hizmet model ve yapılarının kurumsal, coğrafi ve sosyal alanlarda etkin bir şekilde hayata geçirilebilmesi için her türlü sorumluluğu almalı; acilen harekete geçmelidir.

➔ MADDE: 723.1. “Aile içi şiddeti ortaya çıkaran temel unsurlar belirlenerek önleyici mekanizmaları arttırmaya yönelik kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler ile STK'ların iş birliği ile bütüncül çalışmalar yürütülecektir.” (12. KALKINMA PLANI)

4. OKUL MERKEZLİ ARABULUCULUK

İnsan Hakları Eylem Planı anlatımlarında; “Alternatif uyuşmazlık çözüm yolları yaygınlaşacaktır.” hükmü yer almaktadır. Toplumsal alanda anlaşmazlıkların müzakere ve arabuluculuk yöntemiyle çatışmaya, şiddete dönüşmeden çözümünün temelleri ancak eğitim kurumlarında atılabilir. Bu bağlamda olarak **“Okul Merkezli Sosyal Arabuluculuk”** **ülkemiz sosyolojisine göre**, ilgili öğretmenlerin, okul yöneticilerinin, okul aile birliği üyelerinin, okul rehberlik servisi elemanlarının ve öğrencilerin uygulamanın bizatihi içinde olmalarıyla başarılı olabilir.

“Okul Merkezli Arabuluculuk” modelinin lise, ortaokul, ilkokul dahil olmak üzere, tüm eğitim kademelerinde uygulanabilir olduğunu ve sistematik olarak uygulandığında çok büyük kazanım sağlandığını Batılı ülkelerin iyi uygulama örneklerinde görmekteyiz. Modelin başarısı için en önemli şart, okullarda 120 ders saatlik **“Yeminli Sosyal Arabuluculuk”** sertifika programını, uygulama okulunda yeterli sayıda öğretmenin ve yöneticinin almış olmasıdır.

Okul rehberlik servisi elemanlarının tamamı, okul yöneticilerinin en az 2/1'i ve öğretmenler için 10/1 oranında katılım sağlanması ideal uygulama ölçüsüdür. Arabuluculuk insanlık tarihi kadar eski olan bir uygulamadır; daha çok akil insanların işidir. Bu bağlamda olmak üzere **“Baş öğretmen”** ve **“Uzman Öğretmen”** statüsündeki daha deneyimli eğitimcilerimizden öncelikle yararlanılması doğru yöntemdir. Ülkemizde 20 yıldır farklı pilot il/ilçe projeleri üzerinden denemesi yapılmış olan **“akran arabuluculuğu”** proje uygulamalarının sosyal politikaya dönüşmemiş olması arabuluculuk yönteminin, öncelikle yetişkinlerce hayata geçirilmesi ihtiyacındandır. Sosyolojimize uygun model, **“Okul Merkezli Sosyal Arabuluculuk”** uygulamasıdır.

Gündelik yaşamda anlaşmazlıkların ortaya çıkması hayatın doğası gereğidir. Okul eksenli sosyal alanlar da bu gerçekliğin dışında değildir. Yönetici-öğretmen-veli ya da diğer kişiler arasında ortaya çıkacak uyuşmazlıkların, anlaşmazlıkların çatışmaya, şiddete dönüşmeden, idari ya da adli soruşturmalara/kovuşturmalara konu olmadan, dostane yollarla çözümü ise, ancak **“Okul Merkezli Sosyal Arabuluculuk”** yöntemiyle mümkündür. Bu yöntemin gerekliliği ve önemi **“İnsan Hakları Eylem Planı”** ve Millî Eğitim Bakanlığı mevzuatında ifade edilmiştir.

Birlikte Yaşayabilecek miyiz? adlı eserinde Alain TOURAINE, şu önemli belirlemelerde bulunur:

“Şiddetin ekonomik ve toplumsal nedenleri üzerine yapılan genel incelemeler artık bırakılmalı, özellikle ‘şiddet dolu bireyin davranış oluşum düzenekleri’ üzerinde yeni türden araştırmalar başlatılmalıdır. Başlatılacak yöntem, müdahale tarzlarında da köktenci değişikliklere gidilmesini gerektirir. Ve müdahaleler artık yukarıdan değil, aşağıdan başlamalıdır; yasa yoluyla değil, bireyin özellikle çocuğun veya gencin tanındığını duyumsadığı kişilerarası ilişkiler yoluyla işlemelidir. Okulu mutlaka yeniden toplumsal yaşamın merkezine oturtmaya çalışmalıyız; çok uzun vadeli insani amaçlara da ancak öğretmenleri daha üst düzeyde sorumluluk almaya yönlendirerek ulaşabiliriz.”

19. MİLLÎ EĞİTİM ŞÛRASI BAZI SONUÇ MADDELERİ ŞÖYLEDİR:

MADDE: 4.1. Okullarda yaşanan güvenlik sorunlarının çözümü ve önlenmesi amacıyla her okul için kapsamlı bir okul güvenliği eylem planı hazırlanmalı ve bu kapsamda; okulun ve çevresinin risk analizinin yapılması, okul güvenliği açısından risk grubuna giren okullara yönelik süreç odaklı önlemler alınması.

MADDE: 4.2.19. Okul güvenliğine ilişkin ulusal ve yerel sorunları belirlemek ve analiz etmek amacıyla konu ile ilgili olarak bir veri tabanı oluşturulması, bu veri tabanından hareketle bölgelere hatta okullara göre risk haritaları çıkarılması

MADDE: 4.3. Okulda psikolojik güvenliği sağlamak amacıyla; ÇATIŞMA YÖNETİMİ VE ARABULUCULUK gibi konularda psiko-eğitim desteği sağlanması.

Madde: 16. Risk altında ve dezavantajlı konumda olan çocukların tespiti yapılarak bu çocuklara yönelik eğitim çalışmaları artırılmalı; terör, göç, madde bağımlılığı, parçalanmış aileler, iletişim araçlarını kötüye kullananlar ve de benzeri risk faktörleri göz önünde bulundurularak önleyici rehberlik çalışmalarına ağırlık verilmeli, bu konuda bölgenin, mahallin özelliğine uygun olarak disiplinler arası ekip çalışmaları mülki amirlerin koordinesinde hayata geçirilmelidir.

20. MİLLÎ EĞİTİM ŞÛRASI (ARALIK 2021)

MADDE 29. Çocukların eğitsel, sosyal iletişim süreçlerinde olumsuz etkiler ve zararlı alışkanlıklardan uzak tutulmasını sağlamak amacıyla oluşturulan “Güvenli Eğitim İletişimi” kavramının geliştirilmesi ve bu kapsamda eğitim programların uygulamaya konulması sağlanmalıdır.

Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumlar Yönetmeliği Madde 17’de;

“Ortaöğretim kurumlarında güvenli ortamın sağlanmasına yönelik koruyucu, önleyici tedbirlerin alınması, zararlı alışkanlıkların önlenmesi ve öğrencilerin şiddetten korunması amacıyla rehberlik hizmetleri kapsamında okul merkezli, temel önleme çalışmaları yürütülür. Bu konuda, okul yönetimi öğretmen, veli iş birliği ile gerekli önlemleri alır...”

Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumlar Yönetmeliği Madde 158’de;

“Aile içinde/dışında şiddete maruz kalan, ilgisizlik nedeniyle veya zorlanarak kanunlara toplumun etik kurallarına aykırı olan yollara yönelme ihtimali bulunan öğrencilerle ilgili gerekli önlemleri almak; okulun ve öğrencilerin güvenliğine yönelik alınan ihbar, şikâyet, duyumla gerekli görülen hâllerde, önceden tedbir almak, olumsuz öğrenci eğilim ve davranışlarının fiile, suçta dönüşmesini engellemek...”

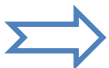
Millî Eğitim Bakanlığı İlköğretim Kurumları Yönetmeliği Madde 58’de;

“Öğrencilerde görülen olumsuz davranışların, olumlu hâle getirilmesinde yaptırım yerine çatışma çözme, arabuluculuk ve benzeri çözüm yöntemlerini kullanmak...” hükümleri yer almaktadır.

"Birleşik Devletler’de, yetişen genç kuşakların gelecekte daha barışçıl bir toplum oluşturması için, ilk okul ve orta okul aşamasındaki öğrencilere de arabuluculuk hünerleri ve diğer alternatif uyuşmazlık çözümü usulleri eğitimi verilmektedir."

5. SERTİFİKA PROGRAMLARI DERSLER / ESERLER

1	İNSAN HAKLARI OKULU OLARAK AİLE (Âdem SOLAK)
2	AİLE ARABULUCULUĞU VE UYGULAMA ÖRNEKLERİ (Hasan H. TAYLAN-Doç. Dr.)
3	AİLE ARABULUCULUĞU FELSEFİ VE SOSYOLOJİK TEMELLERİ (Fatih ARSLAN-Doç. Dr.)
4	İNSAN VE HAKLARI (Gökhan GÜNEYSU-Prof. Dr.)
5	ŞİDDET VE ÖNLEME YÖNTEMLERİ (Zahir KIZMAZ-Prof. Dr.)
6	AİLEDE UYUŞMAZLIK VE ÇATIŞMA ÇÖZÜMÜ ANALİZİ (Sezai ÖZÇELİK-Prof. Dr.)
7	AİLE TEMELLİ İLERİ ARABULUCULUK (Gül Sultan ÖZEREN-Doç. Dr.)
8	İNSAN HAKLARI EKSENİNDE AHLAKİ VE DİNİ DEĞERLER (H. Yusuf ACUNER-Doç. Dr.)
9	GENÇLİK VE ŞİDDET (Komisyon)
10	AVRUPA'DA SOSYAL ARABULUCULUK (Komisyon: Editör-Helena Neves ALMEIDA))
11	KURAMDAN UYGULAMAYA SOSYAL ARABULUCULUK (Komisyon)
12	ARABULUCULUĞUN FELSEFİ VE KÜLTÜREL TEMELLERİ (Vahap ÖZPOLAT-Prof. Dr.)
13	ÇATIŞMA ÇÖZÜMÜ (Sezai ÖZÇELİK-Prof. Dr.)
14	ARABULUCULUK SÜRECİ (Komisyon)
15	MÜZAKERENİN SOSYAL PSİKOLOJİSİ (Gül Sultan ÖZEREN-Doç. Dr.)
16	KENTSEL DÖNÜŞÜMDE UZLAŞI YÖNTEMİ (Ersan KOÇ-Doç. Dr.)
17	KENTSEL VE BÖLGESEL PROJE YÖNETİMİ (Ersan KOÇ-Doç. Dr.)
18	KURUMSAL VE KENTSEL KRİZ YÖNETİMİ (Mustafa TAMER-Doç. Dr.-Vali)
19	KÜLTÜREL ÇEŞİTLİLİK YÖNETİMİNE GİRİŞ (Sezai ÖZÇELİK-Prof. Dr.)
20	KENTSEL SÜREÇLER VE HALK KATILIMI (Ebru KAMACI KARAHAN-Doç. Dr.)
21	ÇOK DİSİPLİNLİ SOSYAL RİSK ÜST ARAŞTIRMALARI (Komisyon)
22	TÜRKİYE'NİN ÇOCUK ODAKLI SOSYAL RİSK HARİTASI (Komisyon)
23	AİLE ARABULUCULUĞU (Lisa PARKINSON-Prof. Dr.)
24	AİLE ARABULUCULUĞUNDA ETİK İLKELER (Sevda MUTLU-Prof. Dr.)
25	ŞİDDET KÜTÜPHANESİ (Âdem SOLAK)
26	ŞİDDET KÜLTÜRÜ VE SOSYAL RİSKLER (Komisyon)
27	ÇATIŞMA VE STRES YÖNETİMİ (Komisyon)
27	

İHTİYAÇ DUYULAN SERTİFİKA PROGRAM TÜRÜNE GÖRE EĞİTİM SETİ OLUŞTURULUR.

PROJE BİLİM/EĞİTİM KURULU

Helena Neves ALMEIDA (Prof. Dr.)

Proje Uluslararası Danışmanı

Hikmet Sami TÜRK (Prof. Dr.)

Proje Kurumsal Danışmanı

Hikmet Yıldırım CELKAN (Prof. Dr.)

Proje Akademik Sektörler Danışmanı

Hüseyin KARAMAN (Prof. Dr.)

Proje Genel Danışmanı

Mustafa TAMER (Vali-Doç. Dr.)

Proje Genel Danışmanı

Sezai ÖZÇELİK (Prof. Dr.)

Bilim/Eğitim Kurulu Üyesi

Ali ÇAĞLAR (Prof. Dr.)

Bilim/Eğitim Kurulu Üyesi

Sevda MUTLU (Prof. Dr.)

Bilim/Eğitim Kurulu Üyesi

Milay KÖKTÜRK (Prof. Dr.)

Bilim/Eğitim Kurulu Üyesi

Nurten SARGIN (Prof. Dr.)

Bilim/Eğitim Kurulu Üyesi

Kasım KARATAŞ (Prof. Dr.)

Bilim/Eğitim Kurulu Üyesi

Vahap ÖZPOLAT (Prof. Dr.)

Bilim/Eğitim Kurulu Üyesi

Sezgin AÇIKALIN (Prof. Dr.)

Bilim/Eğitim Kurulu Üyesi

Mehmet TEYFUR (Prof. Dr.)

Bilim/Eğitim Kurulu Üyesi

Mustafa KARACA (Prof. Dr.)

Bilim/Eğitim Kurulu Üyesi

Gökhan GÜNEYSU (Prof. Dr.)

Bilim/Eğitim Kurulu Üyesi

Binnur YEŞİLYAPRAK (Prof. Dr.)

Bilim/Eğitim Kurulu Üyesi

Yahya Mustafa KESKİN (Prof. Dr.)

Bilim/Eğitim Kurulu Üyesi

Selahiddin ÖĞÜLMÜŞ (Prof. Dr.)

Bilim/Eğitim Kurulu Üyesi

Gül Sultan ÖZEREN (Doç. Dr.)

Bilim/Eğitim Kurulu Üyesi

İbrahim GÖKDAŞ (Doç. Dr.)

Bilim/Eğitim Kurulu Üyesi

Abdullah MERT (Doç. Dr.)

Bilim Kurulu Üyesi

Fatih ARSLAN (Doç. Dr.)

Bilim Kurulu Üyesi

Ömer BİLEN (Doç. Dr.)

Bilim Kurulu Üyesi

HEGEM:

- **DÜNYADA, şiddet üzerine en çok (117) bilimsel araştırması ve yayını olan STK**
 - **DÜNYADA, “Yeminli Sosyal Arabuluculuk” modelini ülkesinde en güçlü başlatan ve en hızlı yaygınlaştıran STK**
 - **DÜNYADA, “Şiddetle Mücadele” ve “Sosyal Arabuluculuk” alanında rekor sayıda üniversite ile (27) protokol imzalayarak büyük akademisyen ağını ve materyal havuzunu oluşturan tek STK**
 - **TÜRKİYE’DE, İLK uluslararası “Şiddet Kongresi” yapan kuruluş**
 - **TÜRKİYE’DE, illerin/ilçelerin çok sektörlü/çok disiplinli üst analiz ve haritalama özellikli “SOSYAL RİSK” araştırmalarını yapan ilk ve tek STK**
 - **TÜRKİYE’DE, “mobil psiko-sosyal destek aracı ve ekibi” ile yerinde, yani ihtiyaç mahallinde “Aile Temelli Arabuluculuk” hizmet modelini hayata geçiren ilk STK**
-

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü

Sayı : E-60374460-045.02.70/32289
Konu : Sosyal Arabuluculuk Programı

10.11.2021

DAĞITIM YERLERİNE

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin ilk kalkınma planı olan 11. Kalkınma Planı kapsamında temel amaç olarak belirlenen 2.3"Nitelikli İnsan, Güçlü Toplum" başlığı altında tüm bireylerin kapsayıcı ve nitelikli bir eğitime ve hayat boyu öğrenme imkânlarına erişim sağlamaları amaçlanmış ve ailenin güçlendirilmesine yönelik politikalar ise toplumsal bütünleşme ve sosyal riskleri azaltmaya dönük en önemli kamu politikalarından biri olarak görülmüştür.

Bu çerçevede; Bakanlığımızın hedefleri içinde yer alan toplumsal uzlaşmayı tesis etmek amacıyla, hukuk uyumsuzlukları dışında kalan **akrabalık, komşuluk, aile, işyeri, okul, üniversite** gibi alanlarda sosyal ilişkilerden kaynaklı ortaya çıkan uyumsuzlukların çözümüne destek olarak HEGEM Vakfı ve bu vakıfla protokol imzalamış halihazırda 27 devlet üniversitesi ile işbirliği içinde "İnsan Hakları ve Şiddetle Sivil Mücadele Bilincini Geliştirici Saha Aktörleri Yetiştirme Projesi" geliştirilmiştir.

Hazırlıkları devam eden söz konusu **projenin başlangıçta 27 pilot ilde uygulanması ve tedricen hem iller hem de kurumlar bazında yaygınlaştırılması hedeflenmektedir**. Ülkemizde insan hakları ve şiddetle mücadele bilincinin etkin bir şekilde yaygınlaştırılması amacıyla uygulanacak olan projenin açılış/tanıtım toplantısı ve etkinliklerinin 18 Kasım 2021 tarihinde Ankara'da yapılması planlanmıştır. Yeri, saati ve programı ekli dosyada belirtilen çalışmaya, Bakanlığınızdan konuyla ilgili genel müdür veya daire başkanı düzeyinde temsilcilerin katılımının sağlanması; katılacak olan kişinin görev ve iletişim bilgilerinin (telefon, e-posta) en geç 12 Kasım 2021 tarihine kadar elektronik ortamda ab174319@adalet.gov.tr adresine gönderilmesi hususunda;

Gereğini arz ederim.

Hakan ÖZTATAR
Hâkim
Bakan a.
Hukuk İşleri Genel Müdürü

Dağıtım:

-Gençlik ve Spor Bakanlığı

- Eğitim, Araştırma ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü
- Gençlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü
- Personel Genel Müdürlüğü
- Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğü

-Milli Eğitim Bakanlığı

- Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü
- Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü
- Ortaöğretim Genel Müdürlüğü
- Din Öğretimi Genel Müdürlüğü
- Personel Genel Müdürlüğü

-İçişleri Bakanlığı

- İller İdaresi Genel Müdürlüğü
- Emniyet Genel Müdürlüğü
- Personel Genel Müdürlüğü
- Jandarma Genel Komutanlığı

-Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

- Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü
- Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü

-Sağlık Bakanlığı

- Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü

-Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

- İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü
- Strateji Geliştirme Başkanlığı

-Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

- Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü
- Ar-Ge Teşvikleri Genel Müdürlüğü

-Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı

- Karadeniz Teknik Üniversitesi
- Manisa Celal Bayar Üniversitesi
- Adana Çukurova Üniversitesi
- Adnan Menderes Üniversitesi
- Uludağ Üniversitesi
- Çankırı Karatekin Üniversitesi
- Pamukkale Üniversitesi
- Dicle Üniversitesi
- İğdır Üniversitesi
- Atatürk Üniversitesi
- Fırat Üniversitesi
- Gaziantep Üniversitesi
- Giresun Üniversitesi
- Hatay Üniversitesi
- Kayseri Üniversitesi
- Kocaeli Üniversitesi
- Konya Selçuk Üniversitesi
- Mardin Artuklu Üniversitesi
- Şanlıurfa Harran Üniversitesi
- Malatya Üniversitesi
- Mersin Üniversitesi
- Tekirdağ Üniversitesi
- Trabzon Üniversitesi
- Samsun Üniversitesi
- Sinop Üniversitesi
- Van 100. Yıl Üniversitesi
- İstanbul Üniversitesi
- Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
- İstanbul Medeniyet Üniversitesi
- Türk-Alman Üniversitesi
- Tarsus Üniversitesi

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Adresi : <https://vatandas.uyap.gov.tr>

T.C. Adalet Bakanlığı 06659 Kızılay-Çankaya/ANKARA
Telefon No : (0 312)414 82 76 Faks No: (0 312) 219 44 47
e-Posta : adb@adalet.gov.tr İnternet Adresi : www.adb.adalet.gov.tr
Kep Adresi : adaletbakanligi@hs01.kep.tr

Bilgi için : Arabuluculuk ProjeBürosu

Telefon No : (0 312) 414 82 76

T.C.
ANADOLU ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Genel Sekreterlik
Yazı İşleri Müdürlüğü

Sayı : E-63784619-100-742440
Konu : Sosyal Arabuluculuk

05.06.2024

Dağıtım Yerlerine

İlgi : Adalet Bakanlığının 10.11.2021 tarihli ve E-60374460-045.02.70/32289 sayılı yazısı.

İnsan Hakları Eylem Planı ve Cumhurbaşkanlığı 2021/9 sayılı Genelgesi gereği başlatılan Adalet Bakanlığı-HEGEM Vakfı ortaklığı, İçişleri Bakanlığı-Üniversitemiz işbirliği ile yürütülen, "İnsan Hakları, Şiddetle Mücadele ve Sosyal Arabuluculuk Bilincini Güçlendirici Saha Aktörleri Yetiştirilmesi Seferberliği 2024-2034" faaliyetlerine ülke düzeyinde devam edilmektedir.

İlgi'de kayıtlı yazıda, "...projenin başlangıçta 27 pilot ilde uygulanması ve tedricen hem iller hem de kurumlar bazında yaygınlaştırılması hedeflenmektedir." denilmiştir. Pilot çalışmalar deneyimlerinden ve illerin sosyal risk analizlerinden hareketle; sosyal dokunun güçlendirilmesi ve şiddetin önlenmesi için acilen ilgili bütün kurumlar düzeyinde "Aile Temelli Sosyal Arabuluculuk" uygulamasına geçilmesi büyük önem arz etmektedir.

Proje Yürütme Kurulu tarafından ilk pilot iller olarak belirlenen ve Cumhurbaşkanlığı Makamlarına da bildirilen yazımız dağıtım gereğinde belirtilen illerden başlamak üzere, 250 saatlik "Aile Temelli Yeminli Sosyal Arabuluculuk" sertifika programı Üniversitemiz Sürekli Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi tarafından yürütülecektir. 2024 dönemi kayıtlarında katılımcılara %50 indirim yapılacaktır.

Ekte bilgi dosyası ve uygulama yönergesi bulunan sertifika programına başvurular bireysel ve kurum kuruluşlar düzeyinde toplu olarak yapılabilecektir. Sertifika programları hakkında daha fazla bilgi edinmek için sem.anadolu.edu.tr sitesinden yararlanılabilir.

Keyfiyetin ilinizdeki bütün kamu çalışanlarına, yerel yönetimlere, Sivil Toplum Kuruluşlarına iletilmesi için gereğini arz ederim.

Bilgi İçin:
Sürekli Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürlüğü
Tel: 0 222 335 05 80/1768-69

Prof. Dr. Fuat ERDAL
Rektör

Ek:

- 1- Dağıtım Listesi (Valiliklere)
- 2- Bilgi Dosyası

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :BSECRNYF83

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/anadolu-universitesi-ebys>

Yunus Emre Kampüsü Tepebaşı/Eskişehir
Telefon No:+90 222 335 05 80/1352-1353 Faks No:+90 222 335 36 16
e-Posta:gensek@anadolu.edu.tr İnternet Adresi:www.anadolu.edu.tr
Kep Adresi:anadoluuniversitesi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Sevda ARMAĞAN
Memur
Telefon No: 1352

T.C.
ANADOLU ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Genel Sekreterlik
Yazı İşleri Müdürlüğü

Sayı : E-63784619-804.01-748426
Konu : Şiddetle Mücadele ve Sosyal
Arabuluculuk

26.06.2024

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞINA

İlgi : Adalet Bakanlığının 10.11.2021 tarihli ve E-60374460-045.02.70/32289 sayılı yazısı.

İnsan Hakları Eylem Planı ve Cumhurbaşkanlığı 2021/9 - 2023/16 sayılı Genelgeleri gereği başlatılan Adalet Bakanlığı-HEGEM Vakfı ortaklığı, İçişleri Bakanlığı-Üniversitemiz işbirliği/desteği ile yürütülen, "İnsan Hakları, Şiddetle Mücadele ve Sosyal Arabuluculuk Bilincini Güçlendirici Saha Aktörleri Yetiştirilmesi Seferberliği 2024-2034" faaliyetlerine ülke düzeyinde devam edilmektedir.

Adalet Bakanlığının ilgi'de kayıtlı yazısında, "...projenin başlangıçta 27 pilot ilde uygulanması ve tedricen hem iller hem de kurumlar bazında yaygınlaştırılması hedeflenmektedir." denilmiştir. Bu bağlamda olmak üzere, yerel yönetim kurumlarının da, "insan hakları, şiddetle mücadele ve sosyal arabuluculuk" faaliyet ve hizmet modellerinin yaygınlaşması konusunda aktif rol almaları kamu yararındır.

Üniversitemiz Sürekli Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi, HEGEM Vakfı ortaklığı ve paydaş kurumlar işbirliği ile yürütülen sertifikalı eğitim programlarının bütün Belediye Başkanlıklarına bildirilmesi önem arz etmektedir. Konu ve faaliyetleri hakkında daha fazla bilgi için sem.anadolu.edu.tr ve hegemvakfi.org.tr sitelerinden yararlanılabilir, ayrıca Üniversitemiz Sürekli Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürlüğüne ve HEGEM Vakfı Yönetim Kurulu Başkanlığına başvurulabilir.

Keyfiyetin bütün il ve ilçe Belediye Başkanlık Makamlarına iletilebilmesi için bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Bilgi İçin:
Anadolu Üniversitesi
Sürekli Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi
Tel: 0.222.335 05 80-1768-1769

Prof. Dr. Fuat ERDAL
Rektör

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :BS5C1P37E2

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/anadolu-universitesi-ebys>

Yunus Emre Kampüsü Tepebaşı/Eskişehir
Telefon No:+90 222 335 05 80/1352-1353 Faks No:+90 222 335 36 16
e-Posta:gensek@anadolu.edu.tr İnternet Adresi:www.anadolu.edu.tr
Kep Adresi:anadoluuniversitesi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Arzu ÇAKIR
Memur
Telefon No: 1352-1318

T.C.
ANADOLU ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Genel Sekreterlik
Yazı İşleri Müdürlüğü

Sayı : E-63784619-804.01-748451
Konu : Şiddetle Mücadele ve Sosyal
Arabuluculuk

26.06.2024

İÇİŞLERİ BAKANLIĞINA

İlgi : Adalet Bakanlığının 10.11.2021 tarihli ve E-60374460-045.02.70/32289 sayılı yazısı.

İnsan Hakları Eylem Planı ve Cumhurbaşkanlığı 2021/9 - 2023/16 sayılı Genelgeleri gereği başlatılan Adalet Bakanlığı-HEGEM Vakfı ortaklığı, Bakanlığınız-Üniversitemiz işbirliği/desteği ile yürütülen, "İnsan Hakları, Şiddetle Mücadele ve Sosyal Arabuluculuk Bilincini Güçlendirici Saha Aktörleri Yetiştirilmesi Seferberliği 2024-2034" faaliyetlerine ülke düzeyinde devam edilmektedir.

Adalet Bakanlığının ilgi'de kayıtlı yazısında, "...projenin başlangıçta 27 pilot ilde uygulanması ve tedricen hem iller hem de kurumlar bazında yaygınlaştırılması hedeflenmektedir." denilmiştir. Bu bağlamda olmak üzere, yerel yönetim kurumlarının da, "insan hakları, şiddetin önlenmesi ve sosyal arabuluculuk" faaliyet ve hizmet modellerinin yaygınlaşması konusunda aktif rol almaları kamu yararındır.

Üniversitemiz Sürekli Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi, HEGEM Vakfı ortaklığı ve paydaş kurumlar işbirliği ile yürütülen sertifikalı eğitim programlarının bütün Belediye Başkanlıklarına bildirilmesi önem arz etmektedir. Konu ve faaliyetleri hakkında daha fazla bilgi için sem.anadolu.edu.tr ve hegemvakfi.org.tr sitelerinden yararlanılabilir, ayrıca Üniversitemiz Sürekli Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürlüğüne ve HEGEM Vakfı Yönetim Kurulu Başkanlığına başvurulabilir.

Keyfiyetin bütün il ve ilçe Belediye Başkanlık Makamlarına iletilebilmesi için bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Bilgi İçin:
Anadolu Üniversitesi
Sürekli Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi
Tel: 0.222.335 05 80-1768-1769

Prof. Dr. Fuat ERDAL
Rektör

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :BSVC1PF6F3

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/anadolu-universitesi-ebys>

Yunus Emre Kampüsü Tepebaşı/Eskişehir
Telefon No:+90 222 335 05 80/1352-1353 Faks No:+90 222 335 36 16
e-Posta:gensek@anadolu.edu.tr İnternet Adresi:www.anadolu.edu.tr
Kep Adresi:anadoluuniversitesi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Arzu ÇAKIR
Memur
Telefon No: 1352-1318

12. KALKINMA PLANI VE İNSAN HAKLARI EYLEM PLANI GEREĞİ
“İnsan Hakları, Şiddetle Mücadele ve Sosyal Arabuluculuk Bilincini
Güçlendirici Etkin Saha Aktörleri Yetiştirilmesi Seferberliği: 2024-2034
“HEGEM VAKFI İLE İŞ BİRLİĞİ BELGELİ” SOSYAL POLİTİKA PROJELERİ HİZMET BİRLİĞİ

	KURUMLAR/KURULUŞLAR	BELGE SÜRESİ	BELGE TARİHİ
01	ADALET BAKANLIĞI	5 yıl +	Ocak 2022
02	İÇİŞLERİ BAKANLIĞI		Eylül 2023
03	MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI	5 yıl +	Ekim 2019
04	ESKİŞEHİR VALİLİĞİ	10 yıl +	Ocak 2024
05	ORDU VALİLİĞİ	10 yıl +	Ağustos 2024
06	BOLU VALİLİĞİ	10 yıl +	Ağustos 2024
07	ANTALYA VALİLİĞİ	05 yıl+	Ekim 2024
08	MERZİFON KAYMAKAMLIĞI	10 yıl +	Ağustos 2024
09	GİRESUN ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Ocak 2021
10	RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Mart 2018 & Ocak 2021
11	MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Mart 2021
12	KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Nisan 2021
13	BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Nisan 2021
14	GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Nisan 2021
15	ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Nisan 2021
16	SİNOP ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Haziran 2021
17	PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Temmuz 2021
18	SAMSUN ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Ağustos 2021
19	SELÇUK ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Ekim 2021
20	İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Ekim 2021
21	FIRAT ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Ekim 2021
22	HARRAN ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Ekim 2021
23	KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Ekim 2021
24	TEKİRDAĞ ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Ekim 2021
25	ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Ekim 2021
26	MARDİN ARTUKLU ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Ekim 2021
27	HATAY MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Ekim 2021
28	ALANYA ALAADDİN KEYKUBAT ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Kasım 2021
29	İĞDIR ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Kasım 2021
30	DİCLE ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Kasım 2021
31	MERSİN ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Kasım 2021
32	VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Kasım 2021
33	AYDIN ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Kasım 2021
34	ANKARA SOSYAL BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Şubat 2022
35	BURSA TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	10 yıl +	Temmuz 2022
36	ANADOLU ÜNİVERSİTESİ		Temmuz 2023
37	Şiddetle Mücadele Derneği	Süresiz	Temmuz 2014
38	Mağdurlar İçin Adalet Derneği	Süresiz	Nisan 2020
39	Hayatboyu Eğitim ve KG Derneği	Süresiz	Nisan 2020
40	Psikolojik Hizmetler Akademisi Derneği	Süresiz	Nisan 2020
41	Sosyolojik Araştırmalar Derneği	Süresiz	Nisan 2020
42	Ahlaki Değerler Eğitimi Derneği	Süresiz	Nisan 2020
43	Mağdur Haklarını Korumu Derneği	Süresiz	Nisan 2020
44	BADER-Bağımsız Arabulucular Derneği	10 yıl +	Kasım 2021
45	DOSTEL Arabuluculuk Merkezi	10 yıl +	Kasım 2021
46	KGK-Küresel Gazeteciler Konseyi	10 yıl +	Ocak 2022
47	MALİ MÜŞAVİRLER VAKFI	10 yıl +	Mart 2022
48	AÇÖV-Anadolu Üniversitesi OM Vakfı	10 yıl +	Mart 2022
49	SOSYODER-Sosyologlar Derneği	10 yıl +	Mayıs 2022
50	İSTANBUL BAROSU (2)	10 yıl +	Haziran 2022
51	MUSTAFA TAMER SA VAKFI	10 yıl +	Eylül 2022
52	MOBBİNG İLE MÜCADELE DERNEĞİ	10 yıl +	Kasım 2022

T.C.
AYDIN ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Yazı ve Kurul İşleri Müdürlüğü

GÜNLÜ EVRAK

20.12.2023

Sayı : E-82493341-100-465573
Konu : "Yeminli Sosyal Arabuluculuk" ve
Yeminli Şiddet Önleme Formatörlüğü"
Başarı Sertifikaları

ŞİDDETLE MÜCADELE VAKFI (HEGEM) YÖNETİM KURULU BAŞKANLIĞINA

İlgi : a) 11.12.2023 tarih ve 2023-19 sayılı yazınız.
b) 12.12.2023 tarihli ve E-27494148-770-462097 sayılı yazı.

Aydın Adnan Menderes Üniversite ile Şiddetle Mücadele Vakfı arasında, Kasım 2021 tarihinde işbirliği protokolü imzalanmıştır. Bu protokole istinaden, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Uzaktan Eğitim Merkezi (ADÜZEM) uzaktan eğitim altyapısı kullanılarak Şiddetle Mücadele Vakfı tarafından gerçekleştirilen "Yeminli Sosyal Arabuluculuk" ve Yeminli Şiddet Önleme Formatörlüğü" sertifika programlarını başarı ile bitiren belge almaya hak kazanan adaylara, Üniversitemiz Sürekli Eğitim Araştırma ve Uygulama Merkezi (ADÜSEM) tarafından E-Devlet üzerinden doğrulatabildikleri Başarı Sertifikası verilmiştir. Kişisel Verilerin Korunması Kanunu istinaden 4.701 katılımcıya ait maskelenen listeler ekte gönderilmektedir.

Bilgilerini ve gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Bülent KENT
Rektör

Ek:Katılım Listesi

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :BS58P9CE6H

Belge Takip Adresi : <https://turkiye.gov.tr/ebd?eK=5740&eD=BS58P9CE6H&eS=465573>

Adres:ADÜ Merkez Kampüs Aytepe Mevkii 09100 Efeler/AYDIN
Telefon:0256 218 20 00 Faks:0256 214 66 87
e-Posta:yaziisleri@adu.edu.tr Web: idari.adu.edu.tr/subemudurlugu/yaziisleri/
Kep Adresi:adnanmenderesuniversitesi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Hatice ABRA
Unvanı: Biolog
Tel No: 0256 220 2603

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

T.C.
ESKİŞEHİR VALİLİĞİ
Protokol Őube M¼d¼rl¼Đ¼

Sayı : E-59193476-870-68633
Konu : İnsan Hakları Eylem Planı Faaliyetleri

09.11.2023

DAĞITIM YERLERİNE

Cumhurbaşkanlığı On Birinci Kalkınma Planı, İnsan Hakları Eylem Planı ve Cumhurbaşkanlığı 2021/9 Genelgesi gereği yür¼rl¼Đe konan; **“İnsan Hakları, Şiddetle Sivil M¼cadele ve Sosyal Arabuluculuk Bilincini G¼çlendirici Saha Akt¼rleri Yetiştirilmesi Projesi”** açılış/tanıtım programı Adalet Bakanlığı çağrısı ve Bakanlıklar, Üniversiteler, proje paydaŐı kurum/kuruluş temsilcilerinin katılımıyla 18 Kasım 2021 tarihinde **Ankara**’da;

- Proje bölge toplantısı, çok sekt¼rl¼ katılımıla Manisa Celal Bayar Üniversitesi ev sahipliğinde 23 Mayıs 2022 tarihinde **Manisa**’da;
- Proje sertifika program katılımcılarının yemin ve mezuniyet töreni 21 Haziran 2023 tarihinde Aydın Valiliği himayelerinde, **Aydın** ilinde;
- Cumhurbaşkanlığı, Strateji ve B¼tçe Başkanlığı’nın Genel M¼d¼r düzeyinde temsil edildiği, tüm Bakanlıkların ve çok sayıda resmi/özel sektör¼n davetli bulunduğu, “Proje, Pilot Saha Çalışmalarının Değerlendirilmesi ve Cumhurbaşkanlığı On İkinci Kalkınma Planı için Öneriler Geliştirilmesi Çalıştayı” 20-21 Temmuz 2023 tarihlerinde **Ankara**’da gerçekteŐirilmiŐtir.

Bir sosyal politika uygulaması olarak tüm Bakanlıklar ve ÷lke düzeyinde yaygınlaŐtırılmasına karar verilen proje faaliyetleri kapsamında olmak üzere, Eskişehir Valiliği, Anadolu Üniversitesi ve HEGEM Vakfı koordinesinde 16 Kasım 2023 PerŐembe günü 14.00-16.30 saatleri arasında Anadolu Üniversitesi Atatürk K¼lt¼r ve Sanat Merkezinde **“Yeni Y¼zyılda İnsan Hakları, Şiddetle Sivil M¼cadele ve Sosyal Arabuluculuk Bilincini G¼çlendirici Saha Akt¼rleri Yetiştirilmesi Seferberliği”** konulu **“Bilgi Paylaşım Paneli”** gerçekteŐirilecektir.

Valiliğimiz ev sahipliğinde gerçekteŐirilecek olan ekte programı ve bilgileri paylaşılan programa kurumunuz adına üst düzey bir yöneticinin katılımı için,
Gereğini arz/rica ederim.

H¼seyin AKSOY
Vali

- Ek:
1- Proje Bilgi Dosyası (61 Sayfa)
2- Program ve Katılım Bilgi Formu

Dağıtım:

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: LNIoL/-Tr618b-7iJ+NA-Cnqu5T-FGhu8U+I Doğrulama Linki: <https://www.turkiye.gov.tr/icisleri-ebys>

Arifiye Mahallesi İki Eylül Caddesi No:66 Eskişehir
Telefon No: (222)214 26 26 Dahili: 2739 Faks No: (222)214 27 57
e-Posta: protokoleskisehir@gmail.com İnternet Adresi: <http://www.eskisehir.gov.tr>
Kep Adresi: icisleribakanligi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Volkan ÇAPAN
Polis Memuru
Telefon No:

CUMHURBAŞKANI YARDIMCILIĞINA
STRATEJİ VE BÜTÇE BAŞKANLIĞINA
ADALET BAKANLIĞINA
(İnsan Hakları Dairesi Başkanlığı)
ADALET BAKANLIĞINA
(Strateji Geliştirme Başkanlığı)
ADALET BAKANLIĞINA
(Ceza İşleri Genel Müdürlüğü)
ADALET BAKANLIĞINA
(Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü)
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞINA
(Aile Ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü)
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞINA
(Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü)
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞINA
(Personel Genel Müdürlüğü)
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞINA
(Rehberlik Ve Teftiş Başkanlığı)
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞINA
DIŞİŞLERİ BAKANLIĞINA
GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞINA
(Gençlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü)
GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞINA
(Kredi Ve Yurtlar Genel Müdürlüğü)
GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞINA
(Personel Genel Müdürlüğü)
BAŞKANLIĞIN İÇİŞLERİ BAKANLIĞINA
(Personel Genel Müdürlüğü)
İÇİŞLERİ BAKANLIĞINA
(Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü)
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞINA
(Din Öğretimi Genel Müdürlüğü)
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞINA
(Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü)
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞINA
(Özel Eğitim Ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü) MİLLİ
EĞİTİM BAKANLIĞINA
(Personel Genel Müdürlüğü)
SAĞLIK BAKANLIĞINA
TİCARET BAKANLIĞINA
YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞINA
HAKİMLER VE SAVCILAR KURULU BAŞKANLIĞINA
TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANLIĞINA
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞINA
VALİLİKLERE
BAŞSAVCILIKLARA
ÜNİVERSİTELERE
BELEDİYE BAŞKANLIKLARINA
STK'LARA

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: LNIoL/-Tr618b-7iJ+NA-Cnqu5T-FGhu8U+I Doğrulama Linki: <https://www.turkiye.gov.tr/icisleri-ebys>

Arifiye Mahallesi İki Eylül Caddesi No:66 Eskişehir
Telefon No: (222)214 26 26 Dahili: 2739 Faks No: (222)214 27 57
e-Posta: protokoleskisehir@gmail.com İnternet Adresi: <http://www.eskisehir.gov.tr>
Kep Adresi: icisleribakanligi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Volkan ÇAPAN
Polis Memuru
Telefon No:

T.C. CUMHURBAŞKANLIĞI

12. Kalkınma Planı ve İnsan Hakları Eylem Planı gereği

Adalet Bakanlığı ile HEGEM Vakfı ortaklığı ile yürütülen,

**“İNSAN HAKLARI, ŞİDDET ÖNLEME VE SOSYAL ARABULUCULUK BİLİNCİNİ
GÜÇLENDİRİCİ SAHA AKTÖRLERİ YETİŞTİRİLMESİ SEFERBERLİĞİ: 2024-2034”**

**“YEMİNLİ SOSYAL ARABULUCULUK”, “YEMİNLİ ŞİDDET ÖNLEME DANIŞMANLIĞI” ve
“İNSAN HAKLARI DANIŞMANLIĞI” SERTİFİKA PROGRAMLARI UYGULAMA YÖNERGESİ**

1. BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

Madde 1. Bu yönergenin genel amacı; “İnsan Hakları, Şiddet Önleme ve Sosyal Arabuluculuk Bilincini Güçlendirici Saha Aktörleri Yetiştirilmesi Seferberliği:2024-2034” sertifika programlarının **2025** yılına ait uygulama usul ve esaslarını düzenlemektir.

Kapsam

Madde 2. Bu yönerge; Adalet Bakanlığı-HEGEM Vakfı ortaklığı, İçişleri Bakanlığı, paydaş kurumlar iş birliği ile yürütülen, “İnsan Hakları, Şiddet Önleme ve Sosyal Arabuluculuk Bilincini Güçlendirici Etkin Saha Aktörleri Yetiştirilmesi Seferberliği: 2024-34” faaliyetlerinden olmak üzere, “Yeminli Sosyal Arabuluculuk”, “Yeminli Şiddet Önleme Danışmanlığı” ve “Yeminli İnsan Hakları Danışmanlığı” sertifika programları hakkında yapılması gereken işleri tanımlar.

Dayanak

Madde 3. Bu yönerge; HEGEM Vakfı Resmi Senedi, Adalet Bakanlığı Proje Resmi açılış, tanıtım yazısı, Adalet Bakanlığı-HEGEM Vakfı iş birliği protokolü, Anadolu Üniversitesi-HEGEM Vakfı arasında yapılan iş birliği protokolü, “Sosyal Arabuluculuk ve Danışmanlık Akademisi” yönetmeliği, Vakıf Genel Kurulu/Proje Yönetim Kurulu’nun ilgili kararları ve paydaş kurumlarla yapılan iş birliği protokolleri esas alınarak hazırlanmıştır.

TANIMLAR

Madde 4. Bu yönergede geçen;

- Bakanlık: Adalet Bakanlığını,
- Vakıf: Şiddetle Mücadele Vakfını,
- Akademi: Sosyal Arabuluculuk ve Danışmanlık Akademisini,
- Üniversite: Anadolu Üniversitesini, ifade eder.

2. BÖLÜM

Projenin/Yönergenin Yasal Dayanakları

Madde 5. Projenin/yönergenin yasal dayanakları şunlardır:

- a. On birinci Kalkınma Planı
- b. On İkinci Kalkınma Planı
- c. İnsan Hakları Eylem Planı
- d. Cumhurbaşkanlığı 2021/9 Genelgesi
- e. Cumhurbaşkanlığı 2023/16 Genelgesi
- f. Adalet Bakanlığı Resmi Yazısı (10.11.2021 tarih / ... 45.02.70/32289 sayılı)
- g. Adalet Bakanlığı-HEGEM Vakfı iş birliği protokolü
- h. Millî Eğitim Bakanlığı-HEGEM Vakfı iş birliği protokolü
- i. HEGEM Vakfı paydaş Üniversiteler iş birliği protokolleri
- j. HEGEM Vakfı Anadolu Üniversitesi iş birliği protokolü
- k. HEGEM Vakfı paydaş kurum/kuruluşlar iş birliği protokolleri
- l. Vakıf Yönetim ve Genel Kurul kararları

Madde 6. Cumhurbaşkanlığı On Birinci Kalkınma Planı, İnsan Hakları Eylem Planı gereği yürürlüğe konan, *“İnsan Hakları, Şiddetle Sivil Mücadele ve Sosyal Arabuluculuk Bilincini Güçlendirici Saha Aktörleri Yetiştirilmesi Projesi: 2021-2030”* açılış programı, ilgili Bakanlıklar, 32 Üniversite Rektörlük temsilcilerinin katılımıyla 18 Kasım 2021 tarihinde Ankara’da; Proje bölge toplantısı, çok sektörlü katılımı Manisa Celal Bayar Üniversitesi ev sahipliğinde 23 Mayıs 2022 tarihinde Manisa’da; sertifika program katılımcılarının **yemin ve mezuniyet töreni** 21 Haziran 2023 tarihinde Aydın Valiliği himayelerinde, Aydın ilinde; Cumhurbaşkanlığı, Strateji ve Bütçe Başkanlığı’nın Genel Müdür düzeyinde temsil edildiği, tüm Bakanlıkların, ve çok sayıda kuruluşun davetli bulunduğu olduğu, **“Proje, Pilot Dönem Çalışmalarının Değerlendirilmesi, Cumhurbaşkanlığı On İkinci Kalkınma Planı ve Bağlı Yeni İnsan Hakları Eylem Planları için Öneriler Çalıştayı”** Temmuz 2023 tarihinde Ankara’da gerçekleştirilmiştir.

Madde 7. HEGEM Vakfı proje bağlamında, Adalet Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı ve 27 Devlet Üniversitesi Rektörlüğü ile iş birliği protokolleri imzaladı; bağlı olarak 2022-2023 döneminde pilot iller faaliyetleri başarıyla tamamladı. **Eskişehir Valiliği himayesinde 16 Kasım 2023’te**, 17 Bakanlık, 254 kuruluşun katılımıyla yapılan **proje bilgi paylaşım toplantısında, bu proje faaliyetlerinin, bütün iller ve bütün kurumlar** ekseninde; *“İnsan Hakları, Şiddet Önleme ve Sosyal Arabuluculuk Bağlamında Saha Aktörleri Yetiştirilmesi Seferberliği: 2024-34”* olarak devam etmesi kararı ilan edildi.

3. BÖLÜM

Sertifika Programları; Usul ve Esaslar, Faaliyetler

Madde 8. Pilot çalışma dönemi başarı ile tamamlanan projenin, 2024 yılından itibaren ülke genelinde hayata geçirilmesine karar verilen **sertifika programları** şöyledir:

- A) **Yeminli Sosyal Arabuluculuk**
- B) **Yeminli Şiddet Önleme Danışmanlığı**
- C) **Yeminli İnsan Hakları Danışmanlığı**
- D) **Okul Merkezli Sosyal Arabuluculuk**
- E) **İş Hayatında Sosyal Arabuluculuk**
- F) **Aile Temelli Arabuluculuk**
- G) **Kentsel Arabuluculuk**
- H) **Kampüs Arabuluculuğu**

Madde 9. Usulen sertifika programları çok sektörlü iş birliği içinde (daha çok bir imece usulü ile) yürütülecektir. Dayanak belge tanımlarına göre;

- a) Adalet Bakanlığı ve diğer ilgili Bakanlık makamları üst resmi yazıları yazacaklar,
- b) Vakıf; yürütme ve koordinasyon işleri, akademisyen temini, materyal geliştirme iş ve işlemlerini yürütecek,
- c) Sertifika eğitim sürecinin yetki ve sorumluluğu ilgili üniversitelere ait olacak, Üniversite, sertifika programlarının ilanı/resmi yazı, kayıtlar, katılımcılara ders ve materyallerin sunumu, sınavlar ve başarı belgelerini düzenlenip katılımcılarla ve Proje Yönetim Kurulu ile paylaşılması işlemlerinden sorumlu olacaktır.

Madde 10. Yeminli Sosyal Arabuluculuk Sertifika Programı

	DERSLER
1	BATI ÜLKELERİNDE SOSYAL ARABULUCULUK (20 Ders Saati)
2	KURAMDAN UYGULAMAYA SOSYAL ARABULUCULUK (20 Ders Saati)
3	ARABULUCULUĞUN FELSEFİ VE KÜLTÜREL TEMELLERİ (20 Ders Saati)
4	ÇATIŞMA VE UYUŞMAZLIK ANALİZİ (30 Ders Saati)
5	MÜZAKERENİN SOSYAL PSİKOLOJİSİ (30 Ders Saati)

- a) Yeminli Sosyal Arabuluculuk” sertifika programı dersleri tabloda sunulduğu gibi olup, pilot uygulama döneminde (2022-23) başarılı olan katılımcıların mezuniyet belgeleri 2023’te Aydın Adnan Menderes Üniversitesi **E-Devlet** sistemine yüklenmiştir.
- b) Kamu çalışanı katılımcıları “Yeminli Sosyal Arabuluculuk” başarı belgelerini edindikten sonra (altı aylık uygulama dönemi olarak) kendi kurumlarında ve buldukları illerde ve sosyal ortamlarda mezuniyetlerine esas olacak iş/işler görebileceklerdir.
- c) Yeni dönem “Yeminli Sosyal Arabuluculuk” temel eğitimi sertifika programı, Anadolu Üniversitesi (ve ihtiyaca göre yetkilendirilecek diğer Üniversitelerin) ilan şartlarına ve Üniversite mevzuatına göre yürütülecektir.
- d) Programda beş ayrı ders bulunmaktadır. **Dersler asenkron** olarak sisteme yüklenecek; **katılımcılar dersleri istedikleri zamanda ve eğer isterlerse izleyebileceklerdir.**
- e) Sertifika programlarıyla ilgili sınavlar online sistemle gerçekleşecek; sınavlar hakkında gerekli bilgilendirmeler Üniversite yetkili birimi üzerinden yapılacaktır.

Madde 11. Yeminli Sosyal Arabuluculuk Sertifika Programı kayıt süreci

- a) Bakanlıklara veya kurumlara sertifika programlarıyla ilgili yazılar Anadolu Üniversitesi üzerinden veya konuya göre, Eskişehir Valiliği/HEGEM Vakfı yönetimince yazılacaktır.
- b) Programlara başvurular bireysel ve kurumsal olarak (toplu olarak) yapılabilecektir.
- c) Sertifika program kayıtları, dersler, sınav ve belgelendirme süreci Anadolu üniversitesi (ihtiyaca ve konuya göre “**Proje Hizmet Birliği**” içinde yetkilendirilen üniversiteler) üzerinden gerçekleşecektir.
- d) “Yeminli Sosyal Arabuluculuk” sertifika programı katılım resmi ücreti 2025 dönemi için 11.000,00 TL’dir. (HEGEM Vakfı ile iş birliği protokolü/sözleşmesi bulunan kurum ve kuruluşlar için istisnalar saklıdır.)
- e) Belirlenmiş olan “sertifika katılım payı” kayıt sürecinde gösterilecek hesaba yatırılacak; istenen kayıt formu doldurularak program başvurusu tamamlanacaktır.
- f) Katılımcılar sertifika süreci ile ilgili her konuda kayıt yaptırdıkları (öğrencisi oldukları) Üniversite mevzuatına göre hareket edeceklerdir.

Madde 12. Yeminli Sosyal Arabuluculuk sertifikası uygulama usulleri

- a) “**Yeminli Sosyal Arabuluculuk**” sertifika programı yürütme, tasnif ve akredite yetkisi, yukarıda belirtilen, Dayanak (Madde: 3) ve Yasal Dayanaklar (Madde: 5) bağlamında olmak üzere Vakfa aittir.
- b) Projenin tüm mali sorumlulukları/giderleri, Adalet Bakanlığı-HEGEM Vakfı Protokolü belirlemeleri üzere Vakfa aittir. Sertifika programları ile ilgili ders materyallerinin, ders anlatımlarının, sınav sorularının sorumluluk ve telif hakları HEGEM Vakfı’na aittir.
- c) Tüm sertifika program katılımcıları, sertifika programları süresince ve mezuniyetleriyle ilgili hususlarda kayıt yaptırdıkları yetkili üniversitenin mevzuatına tabi olacaklar; tüm işlemlerini bu yönergede belirlenmiş normlar bağlamında yürüteceklerdir.
- d) Dersler ya da uygulama seminerleri asenkron online eğitim yoluyla sisteme yüklenecek (derslere canlı katılım zorunluluğu olmayacak) ve sınavlar online yapılacaktır.
- e) “**Proje Hizmet Birliği**” ekseninde materyaller, dersler ve soru havuzu oluşturulacak; böylece ihtiyaca ve sertifika türüne göre farklı üniversitelerle, farklı gruplara aynı sertifika programı eş zamanlı uygulanabilecektir.
- f) Sosyal arabulucular “bilgi ve yemin formu” doldurmakla yükümlüdürler.
- g) Yeminli sosyal arabuluculuk sertifika programını bitirenler (yemin formu doldurmaları zorunludur) kendi kurumlarında ya da buldukları il/ilçe kamu kuruluşlarında altı ay süre ile sosyal arabuluculuk görevi yapacak, bu sürede kurum/kuruluş yönetimlerinde kendilerine verilen en az 7 anlaşmazlık konusuna bakacaklar; böylece uygulama/staj dönemini tamamlamış olacaklardır. Farklı olarak arabulucu avukatlar, uzlaştırmacılar, aile danışmanları, uygulama sürecine katılmaktan muaf; ancak onların da gönüllülük esasına göre özellikle “okullar merkezli” sosyal arabuluculuk sürecine katkı vermelerini (sosyal sorumluluk projesi ve sosyal politika sivil yürütme anlayışıyla) öngörüyoruz.
- h) Yeminli sosyal **arabuluculuk programını bitirenler** tasnif/akredite süreciyle ilgili olarak,” Sosyal **Arabuluculuk Akademisi**” başkanlığına başvuruda bulunabilecekler; Akademi başkanlığınca başvurusu kabul edilenlere **yetkili temsilcilik** verilebilecek ve yetkili temsilciler, Vakfın ya da iş birliği yapılan kurum/kuruluşların faaliyetlerinde yer alabilecek, uygulama süreci sonrası profesyonel sosyal arabuluculuk yapabileceklerdir.
- i) “Yeminli Sosyal Arabuluculuk” **akredite/tasnif/yetki belgesi** Adalet Bakanlığı-HEGEM Vakfı ilgili protokol maddelerine göre geçilecektir.
- j) **İlgili Bakanlıklar Yeminli Sosyal Arabulucu yetki belgesi sahibi olan aktörlerden nasıl yararlanacaklarına**, üst politika belgeleri tanımlamalarına, kendi mevzuatlarına ve stratejik eylem planlarına göre karar vereceklerdir. “Proje Ankara Çalıştayı” sonuç raporunda da tanımlandığı üzere sertifika programlarından mezun olanların görevleri ile ilgili Bakanlık çalışmaları sürdürülmektedir.
- k) **İlgili oldukları sertifika programını (yeminli sosyal arabuluculuk ya da diğer) ve uygulama/staj dönemini başarı ile bitiren katılımcıların, “Yetki Belgesi” sahibi olduklarını gösterir listeler, “Sosyal Arabuluculuk Akademisi Yönetim Kurulu” tarafından karara bağlanacak; ihtiyaca göre ilgili kurumlara bildirilecektir.**

4. BÖLÜM

Madde 13. “Şiddet Önleme Danışmanlığı” Sertifika Programı

	DERSLER
1	İNSAN HAKLARI OKULU OLARAK AİLE (20 Ders Saati)
2	ŞİDDET VE SUÇ SOSYOLOJİSİ (20 Ders Saati)
3	ŞİDDETLE SİVİL MÜCADELEDE DİNİ/AHLAKİ DEĞERLER (20 Ders Saati)
4	21. YÜZYILDA GENÇLİK VE ŞİDDET (20 Ders Saati)
5	SOSYAL RİSKLER VE ÖNLEYİCİ SOSYAL POLİTİKALAR (20 Ders Saati)

- a) **“Şiddet Önleme Danışmanlığı”** sertifikalı eğitim programı Anadolu Üniversitesi ilan şartlarına ve Üniversite mevzuatına göre yürütülecektir.
- b) Dersler asenkron usulle yürütülecek; katılımcıların sisteme yüklenen sertifika programı derslerini izleme zorunluluğu olmayacaktır.
- c) Sertifika programlarıyla ilgili sınavlar online sistemle gerçekleşecek; sınavlar hakkında gerekli bilgilendirmeler ve duyurular, kayıt yapılan Üniversite Merkezince yapılacaktır.

Madde 14. “Şiddet Önleme Danışmanlığı” Program Süreci

- a) Pilot uygulama döneminde (2022-2023) başarılı olan katılımcıların **“Şiddet Önleme Formatörlüğü/Danışmanlığı”** sertifika programı başarı belgeleri 2023 yılında, **Aydın Adnan Menderes Üniversitesince E-Devlet sistemine yüklenmiştir.**
- b) **“Yeminli Şiddet Önleme Formatörleri” yetki belgelerini edindikten sonra kendi kurumları teşkilat yapısı içerisinde** veya buldukları illerde/ilçelerde ya da sosyal kuruluşlarda mezuniyetlerine esas olacak iş/işler görebileceklerdir.
- c) **“Yeminli Şiddet Önleme Formatörlüğü”** dahil olmak üzere, sertifika programlarını başarılı olarak bitiren katılımcıların akredite/tasnif aşamasına 2024 yılında geçilecek; bu hususta Adalet Bakanlığı-HEGEM Vakfı iş birliği protokol maddelerine, Bakanlıkların On İkinci Kalkınma Planı ile İnsan Hakları Eylem Planı üst belgeleri tanımlarına göre ve Bakanlıklarca çıkartacakları mevzuat ekseninde işlem yapılacaktır.
- d) Pilot çalışmalar döneminde Yeminli Sosyal Arabuluculuk ve İnsan Hakları Danışmanlığı eğitimlerini bitirenler, ilgili Üniversiteden “başarı belgesi” almışlardı; bu uygulama yeni dönemde devam edecektir. 2025 yılı programları ekseninde başlamasına karar verilen, “İnsan Hakları Danışmanlığı” programına önceki sertifika programlarından en az birini bitirenler başvurabileceklerdir. (Kurumsal istisnalar saklı olmak üzere.)
- e) **Cumhurbaşkanlığına, Bakanlıklara ve ilgili diğer kurum/kuruluşlara** sertifika programları ile ilgili resmi yazılar **Anadolu Üniversitesi** (ihtiyaç ve konuya göre) Eskişehir Valiliği ya da Vakıf Yönetimi üzerinden yazılabilecektir.
- f) Sertifika programı katılımcı kayıtları, eğitim-öğretim süreci, sınav, belgelendirme vb. **Anadolu Üniversitesi** üzerinden gerçekleşecektir.
- g) **“Yeminli Şiddet Önleme Danışmanlığı”** sertifika programı (2025 yılı için) katılım resmi ücreti toplam 7.000,00 TL’dir. (HEGEM Vakfı ile iş birliği protokolü/sözleşmesi bulunan kurum ve kuruluşlar için ve kamu çalışanları için istisnalar saklıdır.)
- h) Belirlenen “katılım payı” kayıt sürecinde gösterilecek ilgili hesaba yatırılacak; devamen Üniversite tarafından istenen kayıt formu ile program başvurusu tamamlanacaktır.
- i) Tüm katılımcılar sertifika programıyla ilgili her türlü iş ve işlemlerde kayıt yaptırdıkları (öğrencisi oldukları) Üniversite mevzuatına göre hareket edeceklerdir.
- j) **“Yeminli Şiddet Önleme Danışmanı”** aktörlerden nasıl yararlanacaklarına, kurum ve kuruluşlar üst politika belge anlatımlarına ve kendi mevzuatlarına göre karar vereceklerdir. Mezun katılımcılar isterlerse, “Sosyal Arabuluculuk Akademisi” için üye kayıt başvurusu yapabilecek ve yetkili temsilci olabileceklerdir.

Madde 15. “Şiddet Önleme Danışmanlığı” neye yarar?

- a) İnsan Hakları Eylem Planı 9.4. Maddesi; (Adalet Bakanlığı tarafından “İNSAN HAKLARI EĞİTİMİ” konulu sertifika programları düzenlenecek, insan haklarına yönelik her türlü proje ve çalışmalarda bu sertifika sahiplerinin uzmanlıklarından yararlanılacaktır.) hükmüne göre özellikle bu sertifika sahiplerine ihtiyaç olacağı önemli bir husustur.
- b) MEB, İçişleri Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Aile ve sosyal Hizmetler Bakanlığı ve ilgili diğer Bakanlıkların stratejik eylem planlarına göre konuya uygun mevzuatların en kısa zamanda ihtiyaçlara göre geliştirilmesi beklenilmektedir.

Madde 16. “Yeminli İnsan Hakları Danışmanlığı” Sertifika Programı

- a) “Yeminli İnsan Hakları Danışmanlığı” sertifika programına, “Sosyal Arabuluculuk” ya da “Şiddet Önleme Danışmanlığı” sertifika programını bitirenler başvurabilir.
- b) “Yeminli İnsan Hakları Danışmanlığı” sertifika programı 20 ders saati sürelidir. Program için sisteme yüklenen seminer derslerin (katılımcının istediği zamanda olmak üzere) %80 oranında izlenmesi zorunludur.
- c) Bu programı bitirenlere, önceki mezuniyetlerine bağlı olmak üzere belge düzenlenir. **(Sosyal Arabulucu ve İnsan Hakları Danışmanı” yetki belgesi, ya da “Şiddet Önleme ve İnsan Hakları Danışmanı” yetki belgesi gibi.)**

Madde 17. “Kampüs Arabuluculuğu” Sertifika Programı

- a) Bu programda, **yetişkin** eğitimleri için “**Yeminli Sosyal Arabuluculuk**” sertifika programı usulleri aynen uygulanır; **öğrencilere** ise, 3 ayrı dersten oluşan 70 ders saati süreli “**Yeminli Sosyal Arabuluculuk Eğitimi**” programı uygulanır.
- b) **Sertifika programına kayıt için öğrencilerden alınacak katılım ücreti, uygulama kuruluşu ve iş birliği taraflarınca belirlenir.**

5. BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Madde 18. “İnsan Hakları, Şiddet Önleme ve Sosyal Arabuluculuk Bağlamında Etkin Saha Aktörleri Yetiştirilmesi Seferberliği: 2024-2034” tüm faaliyetleri HEGEM Vakfı Yönetim Kurulu tarafından yönetilecek; proje saha çalışmaları, 25 ildeki resmi şubelerimizle ve 81 ildeki kanuni temsilcilerimizle yürütülecektir. Proje Yönetim Kurulu kararlarına bağlı olarak, illerdeki sosyal arabuluculuk uygulama ve hizmet yapıları/birimleri yerelde katılacak olan paydaş kurum kuruluşların birlikteliği ile şekillenecek, güçlenecektir.

Madde 19. Sertifika program katılımcılarının kayıt işlemlerinin yapılması, başarı sınavlarının yapılması, sınav sonuçların paylaşılması, başarılı olan katılımcıların belgelerinin düzenlenmesi **Anadolu Üniversitesi** tarafından gerçekleştirilecektir. Süreç içerisinde ihtiyaca ve temaya göre, proje hizmet havuzunda yer alan diğer yetkili üniversitelerden de yararlanılabilecektir.

Madde 20. “Aile Temelli Sosyal Arabuluculuk”, “Okul Merkezli Arabuluculuk”, “Kentsel Sosyal Arabuluculuk” ve “İş Hayatında Sosyal Arabuluculuk” eğitimi sertifika programları yönergeleri ayrıca ilan edilecektir. Bu yönergede açık olmayan veya yetersiz kalan konular için Vakıf Resmi Senedi, Adalet Bakanlığı Proje açılış resmi davet yazısı, Adalet Bakanlığı-HEGEM Vakfı iş birliği protokolü, HEGEM Vakfı ile Üniversiteler arasında yapılan protokol/sözleşme hükümlerine başvurulur.

Madde 21. Yönerge hükümleri, Vakıf Genel Başkanı tarafından yürütülür.

Madde 22. İşbu yönerge altı sahife ve yirmi iki maddeden ibaret olup, vakıf genel kurulu onayından sonra yürürlüğe girer.

10 10 2024

Asli onaylıdır.

ANADOLU ÜNİVERSİTESİ
ANADOLU UNIVERSITY

Örnektir...

HEGEM VAKFI

ÂİLE TEMELLİ YEMİNLİ ARABULUCULUK SERTİFİKASI

Ad SOYAD

Adalet Bakanlığı, HEGEM Vakfı ve Sürekli Eğitim Uygulama-Araştırma Merkezi işbirliği ile düzenlenen 250 saatlik "Aile Temelli İleri Arabuluculuk" Programını ... tarihinde başarı ile tamamlayarak bu sertifikayı almaya hak kazanmıştır.

Prof. Dr. Sezgin AÇIKALIN
MÜDÜR

Prof. Dr. Fuat ERDAL
REKTÖR